

Леонид Иванович Воинов 1898 елның 12 июнендә Темников - үзгөн кабатланмас йозе, бай тарихы, үзгөнчәлекле тормыш рәвешә һәм мәдәни традицияләре булган шәһәрдә туган. Анда яшүсмер еллары һәм анын ижат шәхесенен формалашуы уза. Музыкага һәм рус балалайкасына мөхәббәт Темник гимназиясендә укыганда үзгөн сиздерә. Ул чакта яшьләр арасында музыка белән мавыгу гимназия житәкчеләге һәм, барыннан да элек, анып директоры А.В. Чикунский тарафыннан яклау тапкан. Ул рус кыллы оркестры инструментлары комплекты сатып ала, гимназистларны музыкаль грамота һәм жыр нигезләренә ойрәтү очен Петербурган музыка укытучысы П.В. Беляевны чакыра. Л.И.Воинов инициативасы белән гимназиядә һәвәскәрләр оркестры оештырыла. 1917 елда, гимназияне тәмамлаганнан сон, Леонид Иванович - Казан университетынын тарих - филология факультеты студенты. Революциядән сон ин моңим жайланмаларнын берсе - яна тынлаучыга, рухка һәм заман таләпләренә жавап бирүче музыкага юнөлеш бирү. Аерым энтузиаст-музыкантлар тырышлыгы белән һәр жирдә хор һәм оркестр коллективлары, халык театрлары, музыка студияләре һәм түгәрәкләр оештырыла. Ил һәм һәр кеше очен хәлиткеч һәм катлаулы вакытта Воинов университетны калдырырга һәм туган ягына кайтырга карар кабул итә. Ул беренче адымнарнын ук Темникта Совет властен урнаштырудагы мәдәни фронт хезмәткәрләре арасына актив керешә. Инициатива һәм конләшерлек үжәтлек күрсәтеп, Леонид Иванович рус халык уен коралларынын үзгөнчә оркестрын оештыра. 1918 елның 20 мартында оркестрнын «Смело, товарищи, в ногу!» дигән жыр белән башлана. 1923 елдан башлап Л.И.Воинов шәһәр мәктәпләрендә һәм педагогия училищесында музыка укытучысы булып эшли. Бер үк вакытта оркестр, хор һәм солистлар белән шогыльләнә, музыка ижат итә. Шулай итеп, 1924 елда ул үзгөнчә артистлар коче белән Пушкин сюжетына «Сказка о Попе и работнике его Балде» операсын яза һәм куя. Леонид Ивановичнын музыкаль үсештә, композитор һәм башкару осталыгын камилләштерүдә күренекле музыка эшлекчеләре - А.Б.Гольденвейзер, Б.С.Трояновский, В.В.Андреев исемен-дәге рус халык уен кораллары оркестры музыкантлары белән дуслык һәм ижади элементләр зур. Анын биографиясендә мордва фольклорына игътибар итәргә кинәш биргән композитор Л.П.Кирюков белән очрашу яна ижат этабы булды. XX гасырнын 40 нчы елларыннан башлап Мордовия мелосы Л.И.Воинов ижатынын ныклы таянычы була. Башка әсәрләр арасында оркестр белән балалайка очен ике концерт,

оркестр очен ике мордва темасына фантазия - «Мордовская рапсодия», «Мордовский марш», кантатлар - «Сказ о Мордовии» белән «Край родной» нәм мордва халык жырларын эшкәртү очен фантазияләр язган. Оркестр репертуарында - рус нәм Конбатыш Европа классикасынын анын житәкчесе тәржемәсендәге иншалары. Оркестр белән танылган жырчылар - И.М.Яушев, А.В.Яшнов, И.М.Скобцов, М.Н.Ан-тонова, Р.М.Беспалова, Д.И.Еремеев чыгыш ясадылар. Бүген Темников оркестры үзенен оештыручысынын нәм житәкчесенен исемен йортә. Бу коллектив Мордовия Республикасы Дәүләт премиясе лауреаты, тобәкара нәм республика фестивалләребелән конкурслары лауреаты нәм дипломанты. Композитор 1967 елнын 29 октябрәндә Саранскида вафат була. Мордва музыка сәнгәтен үстерү өлкәсендәге хезмәтләре очен Л.И.Воиновка МАССРнын халык артисты (1947) нәм РСФСРнын атказанган сәнгәт эшлеклесе (1960) исеменә бирелде. Темниковтагы сәнгәт мәктәбе белән Сарансктагы 4-нче номерлы балалар музыка мәктәбе Л.И.Воинов исемен йортәләр. Анын исеме белән Темников нәм Саранск урамнары да аталган.

Н.Хәлил

Рәсемдә: Темниковтагы Л.И.Воинов мемориаль музей-йорты